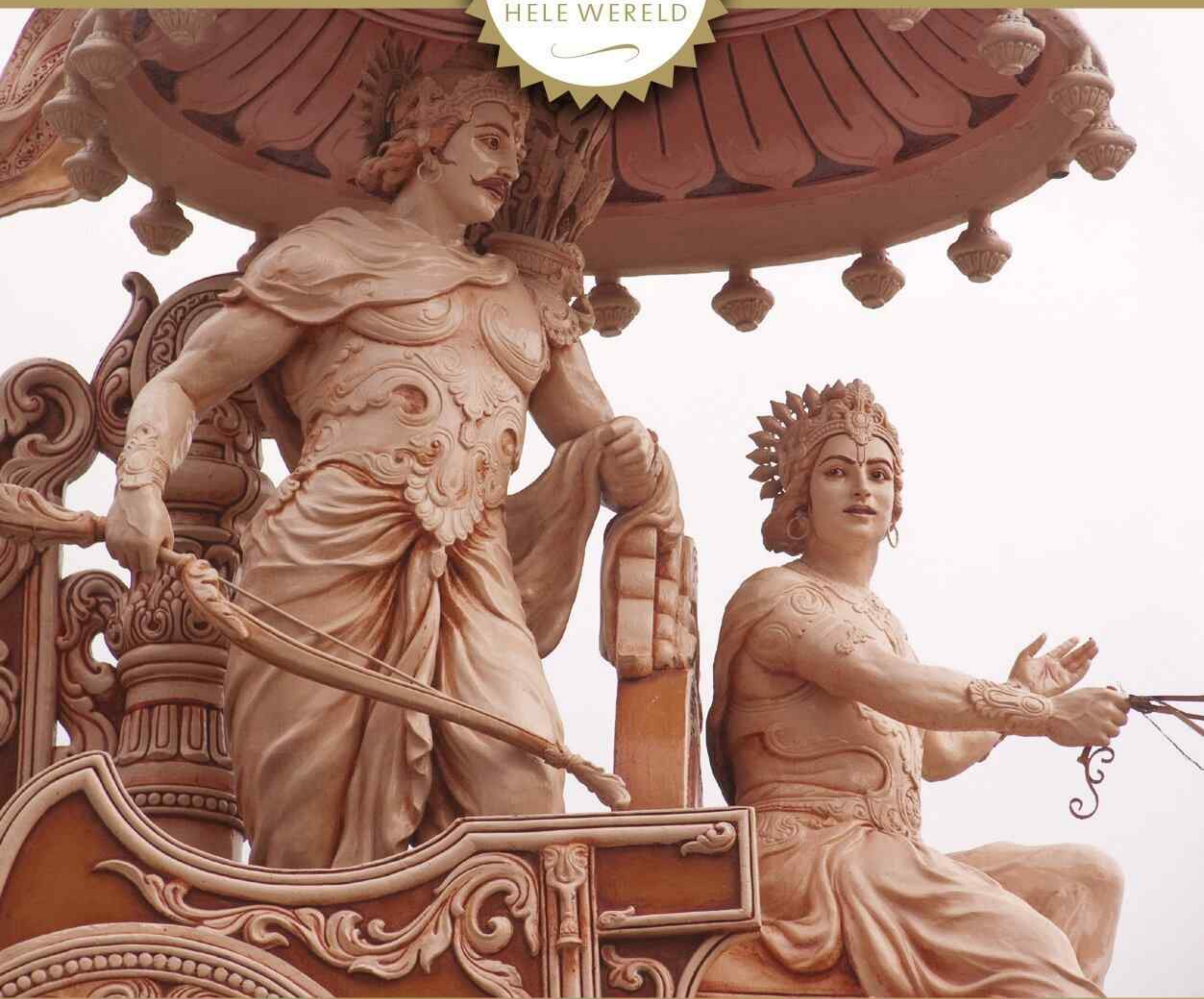

WISHEID
VAN OVER DE
HELE WERELD

Bhagavad Gita

C. KEUS

*Aldus eindigt in de prachtige Bhagavad Gita
het vijfde hoofdstuk, getiteld:*

DE YOGA VAN VERZAKING
VAN HANDELING

HOOFDSTUK VI

De gezegende Heer zei:

Hij, die het werk doet dat gedaan behoort te worden, zonder de vruchten ervan te eisen, is een sannyasi, is een yogi; niet degene die het offervuur niet ontsteekt en geen riten verricht.¹ (1)

Weet dat dat yoga is, wat men zelfverzaking (sannyasa) noemt, o Pandava; ook is iemand geen yogi, die zijn sankalpa² niet heet verzaakt (eigenlijk: niet heeft getransformeerd). (2)

Voor een wijze (muni), die streeft naar yoga (éénwording), is handeling (karma) het middel; voor diezelfde wijze wordt, als hij gegrondvest is in yoga, serene kalmte (samasa) het gebezigde middel genoemd. (3)

Als een mens zich noch aan de objecten der zinnen noch aan handeling gehecht voelt, en de wil om toekomstplannen te maken (sankalpa) opgeeft, dan is hij, zoals men dat uitdrukt, gegrondvest in yoga. (4)

Laat hem het zelf door het Zelf verheffen, en niet toelaten dat het zelf neerslachtig wordt; waarlijk het Zelf is de vriend van het zelf en tegelijkertijd is het Zelf de vijand van het zelf. (5)

1 De sannyasi ontsteekt geen offervuur, brengt geen offerand en verricht geen ceremoniën; maar het feit, dat iemand dit achterwege laat, stempelt hem nog niet tot een sannyasi; zonder waarachtige zelfverzaking is hij geen sannyasi.

2 Sankalpa is het vermogen van de verbeeldingskracht, waarmee men de toekomst uitbeeldt.

Het Zelf is de vriend van het zelf van hem, in wie het zelf door het Zelf is overwonnen; maar tegenover het onbeteugelde zelf wordt het Zelf een vijand gelijk. (6)

Het hoger Zelf (paramatma) van de mens, die door het Zelf beheerst wordt en vol vrede is, is onveranderlijk hetzelfde in hitte en koude, in vreugde en smart, in eer en in oneer. (7)

De yogi, die tevreden is met wijsheid en kennis, onwrikbaar is, wiens zinnen beteugeld zijn, voor wie een kluit aarde, een kei, en een klomp goud eender zijn, noemt men harmonisch (yukta). (8)

Hij, die zonder voorkeur tegenover mensen staat die hem liefhebben, vrienden, vijanden, vreemden, onzijdigen, buitenlanders en verwanten, en eveneens tegenover rechtvaardigen en onrechtvaardigen, is een uitnemend mens. (9)

Laat de yogi zich voortdurend bezighouden met yoga, in eenzaamheid en afzondering verblijvend, meester over zijn denken en zijn zelf, vrij van verwachting en hebzucht. (10)

Op een reine plek gezeten, op een eigen vaste zitplaats, noch te hoog noch te laag, vervaardigd van een laken, de huid van een zwarte antilope en kushagras, boven op elkaar gelegd; (11)

Laat hem daar, als hij het denken eenpuntig (ekagra)¹ gemaakt heeft, zijn gedachten en de werkingen der zinnen heeft beteugeld en roerloos gezeten is, yoga beoefenen om het zelf te reinigen. (12)

Laat hem, terwijl hij lichaam, hals en hoofd rechtop houdt, onbeweeglijk en bedaard, met gesloten ogen de blik gericht

1 Eenpuntig, ekagra, d.w.z. als hij in concentratie is.

op de punt van de neus,¹ (13)

Kalm, onbevreesd, onwrikbaar in zijn gelofte van Brahmachari², zijn denken beheersen, zijn gedachten³ gericht op Mij, harmonisch streven naar Mij als Allerhoogste. (14)

De yogi, die aldus steeds gericht is op het Zelf, wiens denken beheerst is, komt tot vrede; komt tot het allerhoogste Nirvana dat in Mij is. (15)

Waarlijk, yoga is niet voor hem die te veel eet, ook niet voor hem die overmatig vast, en evenmin voor hem die te veel slaapt of die te veel waakt, o Arjuna. (16)

Yoga verdrijft alle pijn voor hem, die matig is in eten en ontspanning, matig in zijn gedragingen, matig in slapen en waken. (17)

Als zijn beheerste denken (citta) gevestigd is op het Zelf, vrij van verlangen naar alle begerenswaardige dingen, dan zegt men: hij is evenwichtig (yukta). (18)

Als een lamp die, tegen de wind beschut, niet flikkert, hiermee vergelijkt men de yogi, die zijn denken (citta) beheersend, verzonken is in de yoga van het Zelf. (19)

Dat, waarin het denken tot rust komt, verstild door yoga-beoefening; dat waarin men, het Zelf schouwend door het Zelf, tevreden is in het Zelf; (20)

Dat waarin men de allerhoogste verrukking beleeft, door

1 Om door pranayama de in- en uitademing tot harmonie te brengen; dan de aandacht vestigend op het voorhoofdcentrum, brengt hij denken en ademhalen tot harmonie (zie hoofdstuk IV, 29 en V, 27 en 28).

2 Een Brahmachari is iemand, die zich aan de gelofte houdt van beheersing der zinnen, van het celibaat.

3 Manas.

de rede (buddhi) buiten het bereik der zinnen te ervaren en waar men, eenmaal daarin gegrondvest, niet meer van de werkelijkheid (tattvata) afwijkt; (21)

Dat waarvan men, als het eenmaal is verkregen, beseft dat er niets hogers is te verwerven en waar men, eenmaal erin gegrondvest, zelfs door felle smart niet geschokt wordt; (22)

Dat moet men kennen als yoga, dit loskoppelen van de identificatie met pijn. Deze yoga moet men aanhangen met onwrikbare overtuiging en onverdroten geest. (23)

Rusteloos alle begeerten, aan de verbeeldingskracht (sankalpa) ontsproten, opgevend en bewust (manasa) de zinnen geheel en al beteugelend, (24)

Moet men geleidelijk tot rust en kalmte komen met behulp van de ferm beheerste rede; en is eenmaal de aandacht (manas) op het Zelf gevestigd, laat men dan aan niets anders denken. (25)

Laat de yogi zo vaak de wankelende aandacht afdwaalt, deze intomen en onder beheersing van het Zelf brengen. (26)

De allerhoogste vreugde komt tot die yogi, wiens denken vol vrede is, wiens hartstochten en begeerten tot bedaren zijn gebracht, die zonder zonde is en één is geworden met het eeuwige Brahman. (27)

De yogi, die aldus, het zelf steeds tot harmonie brengend, alle zonde van zich heeft geworpen, komt moeiteloos tot de oneindige zaligheid van de aanraking door het eeuwige Brahman. (28)

Als zijn zelf harmonisch is geworden door yoga, ziet hij het Zelf, wonend in alle schepselen, en alle schepselen in het Zelf; overal ziet hij dit. (29)

Hij, die Mij¹ ziet in alles en alles ziet in Mij, hem zal Ik nimmer verliezen en hij zal Mij nooit verliezen. (30)

Die yogi, die in eenheid gegrondvest, Mij in alle schepselen verblijvend, aanbidt, leeft in Mij, hoe zijn leefwijze ook mag zijn. (31)

Hij, die door de gelijkheid van het Zelf², de gelijkheid ziet in alle dingen, zowel in de onaangename als de aangename, hij wordt als een volmaakte yogi beschouwd. (32)

Arjuna zei:

O Madhusudana, in deze yoga, die zoals ge hebt uiteengezet de yoga van evenwichtigheid en gelijkmoedigheid is, zie ik geen hechte fundering, door rusteloosheid; (33)

Want, waarlijk, het denken (manas) is rusteloos, o Krishna; het is onstuimig, krachtig en onbuigzaam; ik acht het even moeilijk te beteugelen als de wind. (34)

De gezegende Heer zei:

Het is ongetwijfeld waar, o machtigarmige, dat het denken moeilijk te beteugelen en rusteloos is; maar door nooit aflatende oefening (abhyasa) en ongehechtheid (vairagya) kan men het bedwingen. (35)

Yoga (eenwording) is, naar mijn mening, moeilijk te bereiken door een onbeheerst zelf; maar door degene, die door het Zelf beheerst wordt, is het bereiken met behulp van juist gerichte energie. (36)

1 'Ik', 'Mij', 'het Zelf' in dit en in de volgende verzen is het universele Zelf, het eeuwige Brahman; vergl. hfdst. III, 30 en hfdst. IV, 11, 13, 14.

2 Hetzelfde Zelf, dat straalt in het hart van ieder mens.

Arjuna zei:

Welke weg betreedt hij, o Krishna, die zichzelf niet beheerst, maar wel vertrouwen heeft, wiens gedachten afdwalen van yoga en die er niet in is geslaagd volmaaktheid in yoga te bereiken? (37)

Zal hij niet vergaan als een gescheurde wolk, o machtigarmige, daar hij aan beide¹ is ontvallen, zonder stut of steun, en het pad niet kent, dat voert tot het eeuwige Brahman? (38)

O Krishna, wil toch mijn twijfel volledig verdrijven; want niemand dan gij kan deze twijfel wegnemen. (39)

De gezegende Heer zei:

O zoon van Pritha, noch in deze wereld, noch hiernamaals wacht hem de ondergang; nooit zal iemand, die het goede betracht, het pad van smart betreden, geliefde vriend. (40)

Na de werelden der rechtvaardigen bereikt te hebben en daar onheugelijke tijden vertoefd te hebben, zal hij, die in yoga tekort is geschoten, wederom geboorte verkrijgen in een rein en gezegend geslacht. (41)

Hij kan zelfs geboren worden in een familie van wijze yogis, maar een dergelijke geboorte is zeer moeilijk te verkrijgen in deze wereld. (42)

Daar herkrijgt hij de kenmerken, die tot zijn vorig lichaam behoorden en hiermee werkt hij opnieuw, om tot volmaaktheid te komen. (43)

1 Namelijk deze wereld waaruit hij na zijn dood verdwijnt; en de andere wereld, die voor hem gesloten blijft, doordat hij te kort geschoten is.

Door zijn vroegere yogabeoefening (abhyasa) wordt hij onweerstaanbaar voortgezweept. En aangezien hij yoga (eenwording) verlangt te kennen, stijgt hij uit boven het Woord¹, tot realisatie van het eeuwige Brahman. (44)

Waarlijk de yogi, die met onverdroten ijver werkt, zal, van zonden gereinigd, volledig vervolmaakt in talloze levens, het hoogste doel bereiken. (45)

De yogi², is hoger dan de asceten (tapasvin); men vindt hem zelfs hoger dan de wijzen (jnani); de yogi is hoger dan de mensen van handeling (karmin); word gij daarom een yogi, o Arjuna.. (46)

En van alle yogis wordt hij, die Mij vol vertrouwen aanbidt, die met zijn innerlijke Zelf in Mij verblijft, die Mij vereert, door Mij als de volkomen evenwichtige beschouwd. (47)

*Aldus eindigt in de prachtige Bhagavad Gita
het zesde hoofdstuk, getiteld:*

DE YOGA VAN HET SCHOUWEN VAN HET ZELF

1 Sabdabrahman, de Vedische Wet.

2 De vorm van yoga, die boven tapas-, jnana-, en karma-yoga staat, omvat dit alles en kent ook de toewijding (bhakti). De bhakti-yogi aanbidt en vereert het Goddelijke, gezeten in het hart van alle schepselen; zijn leven is onzelfzuchtige dienst, geleid door het Goddelijk licht van kennis, inzicht.